1 0 0 5 9 8

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 23 апрель пайшанба

Сотувда эркин нархда
№ 82 (1863)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

Қ А Р О Р И

ДЕҲҚОН ВА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Хусусий тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришни янада рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” 1998 йил 9 апрелдаги ПФ-1987-сон Фармонини бажариш юзасидан ҳамда деҳқон ва фермер хўжаликларининг қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдаги ролини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **Қ А Р О Р Қ И Л А Д И:**

1. Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасининг (бундан кейин Уюшма деб аталади):

Уюшма ва унинг ижро этувчи аппарати ташкилий тузилмаси тўғрисидаги таклифи;

Уюшманинг шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари тегишли ҳудудий ҳамда туман уюшмалари негизида ташкил этиладиган вилоят ва туман вакилликлари ижро этувчи аппаратларининг ташкилий тузилмаси тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

Уюшма ва унинг ҳудудий вакилликлари деҳқон ва фермер хўжаликларини бирлаштирадилар, давлат ташкилотларида ва бошқа ташкилотларда уларнинг манфаатларини ҳимоя қиладилар ва ифодалайдилар, ўз фаолиятларини уставларга мувофиқ, тўлиқ хўжалик ҳисоб-китоби принципларида ташкил этадилар;

Уюшманинг ўз аъзолари билан ўзаро ҳуқуқий муносабатлари уларнинг уставлари ҳамда хўжаликлар томонидан Уюшманинг туман вакилликлари билан тузиладиган, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ томонларнинг ўзаро жавобгарлигини ва манфаатларини назарда тутувчи шартномалар асосида амалга оширилади;

Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси раиси ва унинг ўринбосарлари съезд томонидан сайланадилар ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан лавозимга тасдиқланадилар ҳамда мақоми, маиший таъминот, тиббий ва транспорт хизмати кўрсатиш шарт-шароитларига кўра Уюшма раиси — вазирга, раиснинг биринчи ўринбосари — вазирнинг биринчи ўринбосарига, раис ўринбосари — вазир ўринбосарига тенглаштириладилар;

Деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармасининг директори лавозимига кўра Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси раисининг ўринбосари ҳисобланади;

ҳудудий вакилликлар раҳбарлари тегишли ҳокимликлар билан келишилган ҳолда Уюшма раиси томонидан тайинланадилар.

3. Маълумот учун қабул қилинсинки:

Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси, Деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари уюшмаси ҳамда шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси томонидан тузилган барча шартнома ва мажбуриятлар бўйича, Уюшманинг ҳудудий вакилликлари эса — тегишли равишда шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари туман ва ҳудудий уюшмаларининг шартномалар ва мажбуриятлари бўйича ҳуқуқий ворислари ҳисобланадилар;

Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси ҳамда унинг ҳудудий вакилликлари ижро этувчи аппаратларини маблағ билан таъминлаш улар томонидан таъсис этилган, деҳқон, фермер хўжаликларига ва якка тартибда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчиларга хизматлар кўрсатувчи ташкилотлар фаолиятидан олинадиган даромадларнинг бир қисми, шунингдек Уюшма аъзоларининг ишлаб чиқариш фаолиятидан ихтиёрий ажратмалар, аъзолик бадаллари ҳамда амалдаги қонунчиликка зид бўлмаган бошқа даромадлар ҳисобига амалга оширилади.

4. Қуйидагилар Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

деҳқон ва фермер хўжаликларининг республика қонунчилиги билан уларга берилган ҳуқуқларини ва манфаатларини ҳимоя қилиш;

деҳқон ва фермер хўжаликлари фаолияти, уларни ташкил этиш ва тугатиш мониторингини юритиш;

деҳқон ва фермер хўжаликларида ерлардан самарали фойдаланилишини мунтазам ўрганиш, ер участкаларини қўшимча равишда ажратиш ёки қонунчиликда белгиланган тартибда олиб қўйиш тўғрисида тегишли ҳокимликларга таклифлар киритиш;

майда ва ўрта қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштирувчиларни шартнома асосида уруғликлар, ўғитлар, кўчатлар, наслдор моллар ва бошқа ресурслар билан таъминлашга, уларга ишлаб чиқариш — технология, транспорт, юридик, ахборот, маркетинг хизматлари ва бошқа хизматлар кўрсатилишига кўмаклашиш;

деҳқон ва фермер хўжаликларига улар етиштирган маҳсулотларни ички ва ташқи бозорларда сотишга кўмаклашиш;

деҳқон ва фермер хўжаликларига уларнинг кредитлар, шу жумладан хорижий кредитлар олишида ва уларни ўзлаштиришида маслаҳат ва услубий ёрдам кўрсатиш.

5. Уюшмага қуйидаги ҳуқуқлар берилсин:

янгидан ташкил этилаётган ва тугатилаётган фермер хўжаликларини рўйхатдан ўтказиш, шунингдек уларга қўшимча ер участкалари ажратиш ёки уларни олиб қўйиш учун ўзининг туман вакилликлари орқали тавсияномалар бериш;

туман статистика органларидан деҳқон ва фермер хўжаликларининг ишлаб чиқариш фаолияти тўғрисида ҳисоботлар олиш ҳамда уларни ўрганиб чиққандан кейин қўшимча ер участкалари ажратиш (буюртманомалар мавжуд бўлганда) ёки уларни олиб қўйиш тўғрисида туман ҳокимликларига таклифлар киритиш.

6. Уюшмага деҳқон ва фермер хўжаликлари ўртасида ташкилий ишлар олиб бориш ҳамда улар томонидан техникага биргаликда эгалик қилиш ва улардан фойдаланиш, етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини тайёрлаш, қайта ишлаш, сақлаш, сотиш ва экспорт қилиш, моддий-техникавий таъминлаш, омихта озуқа ишлаб чиқариш бўйича фермерлар, деҳқонлар ва бошқа шахсларнинг нақд пул маблағларидан тижорат асосларида, шунингдек банк кредитларидан фойдаланган ҳолда ихтиёрий асосда ихтисослаштирилган кооперативлар ташкил қилишда зарур ёрдам кўрсатиш тавсия этилсин.

7. Қуйидагиларга:

деҳқон ва фермер хўжаликлари томонидан ташкил этилаётган кооперативларга, етиштирилган ҳосилни қайта ишлаш саноати корхоналарига сотиш юзасидан, тажриба тариқасида, улар номидан шартномалар тузишга;

Уюшма аъзоларига мустақил равишда ёки улар томонидан ташкил этиладиган тайёрлов кооперативлари орқали мева-сабзавот маҳсулотларини ҳамда уларни қайта ишлаб олинган маҳсулотларни, валюта тушумининг бир қисмини Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига сотмасдан, бартер асосида экспорт қилишга рухсат берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси билан биргаликда деҳқон ва фермер хўжаликлари томонидан етиштирилган мева-сабзавот маҳсулотларини ва уларни қайта ишлаб олинган маҳсулотларни республикадан четга чиқариш учун тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришнинг соддалаштирилган тартибини бир ой муддатда ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

8. Ўзбекистон банклари уюшмасига кейинчалик деҳқон ва фермер хўжаликларига Ўзбекистон ваколатли банклари орқали микро ва кичик кредитлар бериш учун Европа Тикланиш ва тараққиёт банкининг 40 миллион АҚШ долларигача миқдордаги қўшимча ўрта муддатли кредит линиясини очиш юзасидан икки ой муддатда таклифлар киритиш тавсия этилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, “Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг” компанияси, “Ўздавпахтасаноатсотиш” уюшмаси, “Ўздонмаҳсулот” корпорацияси, “Ўздавнефтмаҳсулот” бирлашмаси, “Ўзкимёсаноат” уюшмаси, “Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш” давлат-кооператив қўмитаси, “Ёғмойтамакисаноат” уюшмаси ва бошқа манфаатдор идоралар ва ташкилотлар Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси билан биргаликда деҳқон ва фермер хўжаликларини, уларнинг кооперативларини зарур қишлоқ хўжалиги техникаси, ёнилғи-мойлаш материаллари, минерал ўғитлар, уруғликлар, кўчатлар, зотли моллар, ем-хашак ва бошқа моддий ресурслар билан янада тўлароқ ва ўз вақтида таъминлаш, шунингдек уларга хизматлар кўрсатиш тартибини бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар.

10. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари деҳқон ва фермер хўжаликларига уларнинг ишлаб чиқариш - хўжалик фаолиятини ривожлантиришга ҳар томонлама кўмаклашсинлар. Маҳаллий ҳокимият органларининг деҳқон ва фермер хўжаликлари фаолиятига аралашувига йўл қўйилмасин.

11. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қуйидаги қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

а) Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликларини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш ҳамда мамлакатни озиқ-овқат билан таъминлашда уларнинг ролини кучайтириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармонини бажаришни ташкил этиш масалалари ҳақида” 1997 йил 28 апрелдаги 215-сон қарорининг барча матнидаги “Шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари уюшмаси” сўзлари “Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси” сўзлари билан алмаштирилсин;

б) Вазирлар Маҳкамасининг “Шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси тўғрисидаги Низомни ҳамда унинг маблағларини жамғариш ва улардан фойдаланиш Тартибини тасдиқлаш ҳақида” 1997 йил 25 октябрдаги 486-сон қарорида:

қарор ва қарорга иловалар матнларидаги “Шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси” сўзлари “Деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси” сўзлари билан алмаштирилсин;

“Деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси тўғрисида Низом”нинг III бўлими қуйидаги мазмундаги хат боши билан тўлдирилсин:

“хорижий микрокредитлар олиш шарт-шароитларини таъминлаш учун уларнинг гаровга қўйиладиган мол-мулки етишмаган тақдирда деҳқон ва фермер хўжаликлари устав жамғармаларини шакллантиришга улуш қўшиш”;

в) Вазирлар Маҳкамасининг “Қишлоқ савдосида мулкчилик муносабатларини, бошқарув тузилмасини такомиллаштириш ва монополиядан чиқариш чора-тадбирлари тўғрисида” 1998 йил 24 мартдаги 125-сон қарорида 1-банднинг охирги хат боши чиқариб ташлансин.

12. Вазирлар Маҳкамасининг “Шахсий ёрдамчи ва деҳқон хўжаликлари уюшмаси фаолиятини ташкил этиш масалалари тўғрисида” 1997 йил 15 апрелдаги 192-сон қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

13. Оммавий ахборот воситалари жаҳоннинг ривожланган мамлакатларидаги фермерлик ҳаракати тажрибасини ёритсинлар, республиканинг энг яхши хўжаликлари эришган натижаларни мунтазам кўрсатиб борсинлар, деҳқон ва фермер хўжаликларининг ривожланишига тўсқинлик қилаётган муаммоларни очиб берсинлар.

14. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 22 апрель.

«Ўзбекистон» локомотив депоси жамоаси кейинги йилларда фаолиятини кучайтирди. Ҳозир электровозлар учун эҳтиёт қисмларнинг аксарияти депонинг ўзида тайёрланмоқда. Ана шу мақсадда 15 дан ортиқ корхона билан ҳамкорлик йўлга қўйилган. Корхонада созлаш ишлари яхшилангани боис, электровозларда юк ташиш анча кўпайди.

СУРАТЛАРДА: ишчи Асқар Асхўжаевни депода танимайдиган киши йўқ; таъмирдан чиққан электровозлар.

Тўлқин КАРИМОВ олган суратлар.

«ЎЗБЕКИСТОН XXI АСРГА ҲОЗИРЛАНМОҚДА»

Ливаннинг «Ориент пресс» ахборот агентлиги яқинда ўз воситалари орқали Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобига ёзилган тақризни оммавий ахборот воситаларига тарқатди. «Ал-Иттиҳад» газетаси (Бирлашган Араб Амирликлари) уни «Ўзбекистон XXI асрга ҳозирланмоқда» сарлавҳаси билан чоп этди.

Мақола муаллифи — «Ориент пресс» директори Али Жамолиддин Тоҳир — Ислом Каримовни сиёсий ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлашнинг энг мураккаб босқичида ўз халқига раҳнамолик қилаётган, демократик жараёнлар, ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамияти қуришни жадаллаштираётган ўзига хос давлат раҳбари сифатида таърифлайди. Унинг ёзишича, моҳир сиёсатчи, малакали иқтисодчи ва реалист бўлган Ўзбекистон Президенти мамлакатнинг эркин бозор муносабатларига ўтишининг ўз йўлини ишлаб чиқди.

Президент Ислом Каримов асарининг араб тилида нашр этилиши ва унинг Яқин Шарқ мамлакатларида тарқатилиши катта аҳамият касб этади, чунки мазкур минтақа сайёрамизнинг энг беқарор минтақаларидан бири бўлиб қолмоқда, таъкидлайди Али Жамолиддин Тоҳир. Китобда қайд этилган минтақа ва дунё миқёсидаги хавфсизлик, тинчлик, барқарорликни таъминлаш муаммолари ниҳоятда долзарбдир. Муаллиф минтақавий можароларнинг юзага келиш сабабларини тадқиқ қилар экан, ҳар қандай можаро айрим олинган давлатнинг миллий чегаралари доирасида узоқ вақт қолмаслигига диққатни қаратади.

Китобда муаллиф томонидан кўтарилган инсонларнинг диний эътиқодлари билан боғлиқ муаммоларга А. Тоҳир алоҳида эътибор бериб ўтади, диннинг маънавий қимматини ва айрим кучларнинг диндан йироқ сиёсий ва бошқа мақсадлардаги интилишлари ўртасидаги фарқни англаш муҳимлигини таъкидлайди.

Ливанлик журналист Ўзбекистонда олиб борилаётган миллий сиёсат тамойилларига содиқликни кўрсатиб ўтади. Мамлакатда истиқомат қилаётган барча миллат ва халқлар, уларнинг тили, урф-одатлари ва анъаналарига бўлган ҳурмат — ана ўша тамойиллар натижасидир. Уларнинг эркин ривожланиши учун барча шароитлар яратилган. Президентлик ҳокимияти янги ўзбек давлатчилигининг асоси бўлди, жамиятда барқарорликнинг қарор топишига ва мамлакатнинг ислоҳотлар йўлида собитқадам силжишига имконият яратди.

Мақола сўнггида муаллиф мустақил Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат ва ташқи иқтисодий алоқалар ўрнатишдаги тажрибаси, дунё ҳамжамиятида тутган муносиб ўрни, халқаро ва минтақавий ташкилотлар билан самарали ҳамкорлиги бу ерда демократик жамият муваффақиятли яратилаётганлигидан далолат беради, деб ёзади.

Раҳимжон ҚОДИРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири,
Қоҳира.

ПРЕЗИДЕНТ КУБОГИ МУСОБАҚАЛАРИ ПУХТА ТАШКИЛ ЭТИЛСИН

Вазирлар Маҳкамасида теннис бўйича “Президент кубоги” учун бешинчи халқаро мусобақани ташкил этиш ва ўтказиш ташкилот қўмитасининг мажлиси бўлди.

Мажлисни Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилот қўмитасининг раиси Исмоил Жўрабеков бошқарди.

Ўзбек теннисчиларининг йирик халқаро мусобақалардаги катта ютуқлари туфайли республикамиз Осиё минтақасида теннис соҳасида етакчи мамлакатга айланди. Ўзбекистон теннисчилари шу йил сентябрь ойида илк бор дунёдаги энг кучли 16 миллий команда иштирок этадиган жаҳон тоифасига чиқиш учун Австралия командаси билан куч синашади.

“Юнусобод” теннис спорт комплекси дунёдаги тўққизта энг яхши теннис саройлари қаторидан ўрин олган.

“Президент кубоги” учун халқаро турнир жаҳонга машҳур бўлди. Бу йилги бешинчи мусобақа ҳам катта ракетканинг таниқли усталари иштирокида юксак савияда ўтиши лозим.

Мажлисда “Юнусобод” спорт комплексини мусобақага тайёрлашга доир ташкилий масалалар кўриб чиқилди, мусобақани телевидение орқали ўнлаб хорижий мамлакатга намойиш этиш имкониятлари таҳлил қилинди.

Мажлисда, шунингдек, “Челленжер” эркаклар ва аёллар мусобақаларини юксак даражада ташкил этиш ва ўтказиш зарурлиги тўғрисида сўз юритилди ҳамда вилоятлардаги стадион ва теннис кортларининг ҳолати муҳокама қилинди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан республика Теннис федерацияси президенти, Миллий хавфсизлик хизмати раиси Рустам Иноятов, Миллий банк бошқаруви раиси Рустам Азимов, “Ўзбексавдо” акциядорлик компанияси раиси Зафар Файзиев, Давлат спорт қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Шавкат Тўлаганов, швейцариялик бизнесмен Сассон Какшури ва бошқалар сўзга чиқди.

Мажлисда Бош вазир ўринбосари Алишер Азизхўжаев, Тошкент шаҳри ҳокими Козим Тўлаганов иштирок этди.

(ЎзА)

ОЛИЙ МАЖЛИС СЕССИЯСИ ОЛДИДАН

АНИҚЛИК КИРИТИЛСА

Айтиш жоизки, қишлоқда ислоҳотларни изчил ривожлантиришга доир қонун лойиҳаларининг айрим моддаларини бир қадар мукаммаллаштириш лозим. Масалан, «Фермер хўжалиги тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг 8-моддасида хўжаликлар тасарруфидаги ва янги ўзлаштирилаётган майдонларда (чўл ҳудудларида) ерни ижарага олишда ким билан, қандай шартлар асосида ижара шартномаси тузилиши кераклиги аниқ ва батафсил кўрсатилмаган. Шунингдек, зарарга ишлаётган хўжаликлардаги кам ҳосилли ерларни ижарага бериш масалаларига ҳам бир қадар ойдинлик киритилса...

«Қишлоқ хўжалиги кооперативи (ширкат хўжалиги) тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг 3-19-моддаларига ҳам тегишли таклифларимиз бор. Масалан, 3-моддада бажарилган ишнинг сифати ва миқдорига қараб ҳақ тўлаш, 19-моддада эса ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг сифати ва миқдоридан келиб чиқиб, пировард натижага кўра меҳнатга ҳақ тўлаш назарда тутилади. Бироқ, бугун кўпчиликни яна бир масала қизиқтиряптики, бу ҳам бўлса қиш мавсуми даврида қишлоқ хўжалик кооперативи аъзоларининг оладиган маошлари ва уларга бериладиган аванслар услуби ҳам бўлажак қонунда ўз аксини топса. Шунингдек, меҳнатга ҳақ тўлаш тартиби лойиҳадагидек иккита моддада эмас, балки умумлаштирилиб, битта моддада акс эттирилса.

Яна бир фикр. Лойиҳанинг 17-моддасида: «Мулкий пай миқдорини аниқлаш, пайлар бўйича дивидендлар тўлаш тартиби, шартлари қонун ҳужжатларида белгиланади», дейилган. Ахир ҳозирги кунда пай улушини тақсимлаш тартиби ва шартлари аниқ белгилаб берилган бирор қонун ёки меъёрий ҳужжат йўқ-ку! Ана шу масалага ҳам бўлажак қонунда аниқлик киритилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Асқарбек ҚОСИМОВ,
Тошкент вилояти давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси бўлим бошлиғи.

УШБУ СОНДА

ҚОНУН ВА ИЖРО
ҚАРС икки қўлдан
2-бет

ЭНДИ СОҲАГА ЭЪТИБОР КУЧАЯДИ
3-бет

«АЛПОМИШ» ДОСТОНИНИНГ 1000 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МАРДЛИК УЙҒОНАДИ ДЎМБИРАЛАРДА
4-бет

Аввал хабар қилинганидек, Олий Мажлис Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси республика Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Марказий банк ва бир қатор тижорат банкларининг мутасадди ходимлари иштирокида Қашқадарё вилоятида Солиқ кодексига қандай амал қилинаётганлиги масаласини ўрганиб чиқди. Мухбиримиз қўмита раиси Абдурафиқ АҲАДОВ билан ана шу ҳақда суҳбатлашди.

ҚОНУН ВА ИЖРО

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН

— Солиқ кодекси қабул қилиниб, амалга киритилганига бир йилча бўлиб қолди. Солиқ тўловчи ва йиғувчилар ушбу кодексга қандай амал қилмоқдалар?

— Солиқ кодекси — бу содда қилиб айтганда, жамият билан давлат ўртасидаги шартнома, мажбуриятдир. Давлат бюджет билан тирик ва ундан нафас олади. Жамиятдаги барқарорлик, осойишталик ҳам кўп жиҳатдан солиқларга ва унинг ўз вақтида тўланишига боғлиқ. Солиқ шу маънода ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам иқтисодий масалалар сирасига киради.

Биз у жисмоний шахс бўладими, юридик шахс бўладими, солиқни ихтиёрий равишда тўлаш даражаси ёки кўникмасига эришишимиз керак. Жамиятда солиқ маданиятини, унга нисбатан онгли муносабатни шакллантириш зарур. Бунинг учун, энг аввало, солиқ тўловчи ҳам, солиқ йиғувчи ҳам ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини тўлиқ англамоғи даркор. Бизда эса унинг барча ҳуқуқий асослари яратилган, деб ҳисоблайман. Бунинг учун аслида кўп тер тўкиш ёки меҳнат қилиш шарт эмас. Фақатгина мавжуд қонунларни ўқиш, ўрганиш ва уларни амалиётга татбиқ этиш лозим. Қарс икки қўлдан чиқади, деганларидек, бу ҳам солиқ тўловчига, ҳам солиқ йиғувчига тааллуқли бўлган фаолиятдир.

— Сиз солиқ тўловчи ва йиғувчилар асосан қайси қонунларга амал қилмоқлари ва ўқиб-ўрганмоқлари лозим, деб ҳисоблайсиз?

— Биз қанча кўп қонунларни билсак, шунчалик яхши. Лекин афсуски, ҳамманинг ҳам имконияти ва қобилияти бир хил эмас. Шундай экан, бугунги солиқ йиғувчи ва тўловчилар ҳеч бўлмаса Солиқ кодекси, Фуқаролик кодекси, Бухгалтерия ҳисоби, Давлат солиқ хизмати, Банк ва банклар тўғрисидаги қонунларни ўқиб, ўрганишлари шарт, деб ҳисоблайман. Зеро, жамиятда ҳуқуқий маданиятни шакллантиришнинг асосий йўл ва тамойилларидан бири ҳам ана шу. Бунинг учун фуқаро, энг аввало, ўзининг фаолияти, касб-корига дахлдор бўлган соҳа қонун-қоидаларини пухта ўрганмоғи лозим бўлади.

— Яқинда Қашқадарё вилоятида бўлиб, солиқ тўловчи ва йиғувчиларнинг фаолияти билан танишиб қайтдингиз. Бундай пайтда кишида муайян таклиф, мулоҳаза ва хулосалар пайдо бўлади. Сизнингча, айни пайтда мавжуд қонунларнинг мутасадди шахслар томонидан ўрганилиши ҳамда ўзлаштирилиши учун қандай чора-тадбирларни амалга ошириш лозим? Бу қониқарли аҳволдами?

— Бунинг учун юқорида айтганимдек, энг аввало, ихтиёрий муносабатни қарор топтириш лозим. Иккинчи йўли мунтазам равишда соҳа ходимларининг ўқувини ташкил қилиш керак. Учинчи восита эса, соҳа мутахассисларини жиддий равишда аттестатциядан ўтказиб туриш даркор. Қолаверса, мавжуд қонунлар ижросининг тўлиқ таъминланишига эришишимиз лозим. Қашқадарё вилоятида бўлганимизда шундай ҳолатларга дуч келдикки, уни айтишга ҳам уяласан, киши. Масалан, Қарши шаҳар молия бўлими мудири А. Нарзуллаевга Солиқ кодексининг 28-моддаси, яъни юридик шахсларнинг даромади (фойдаси)га солиқ ставкалари неча фоиз солиниши ёхуд 73-моддага тааллуқли бўлган қўшилган қиймат солиғи ставкалари хусусида савол берганимизда тайинли жавоб ололмаганлигимизни қандай изоҳлаш мумкин. Шаҳар молия бўлимининг масъул ходимлари, ҳатто бюджет нима, у қандай манбаалардан ташкил топган, қонун ва меъёрий ҳужжатлар нималарни англатади каби оддий ҳамда мутахассиснинг билиши нафақат зарур, балки шарт бўлган саволларни ҳам жавобсиз қолдирганлигига чидаш, тоқат қилиш мумкинми? Кодекс қабул қилинганлигига бир ёки икки ой бўлган бўлса, майли эди. Етиб бормаган ёки вақти бўлмаган, деб оқлаш мумкин. Лекин Кодекснинг қабул қилинганлигига бир йил бўляпти.

Кодексда солиқларнинг у ёки бу турлари бўйича кўплаб имтиёзлар ҳам берилган. Лекин солиқ ва молия тизимлари шу пайтгача уларнинг нечоғлик самарадор эканлигини таҳлил қилиб кўрмаганлар. Бизни ҳайратлантирган яна бир нарса шу бўлдики, айрим молия ва солиқ соҳаси мутахассислари, ҳатто умумдавлат солиқлари билан маҳаллий солиқлар ва йиғимлар ўртасидаги фарқни ҳам билмайдилар. Энг ачинарлиси, бундай ҳолатни нафақат Қашқадарёда, балки бошқа вилоятларда ҳам кузатиш мумкин.

— Солиқ тўловчилар-чи? Улар ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларини биладиларми?

— Бу борадаги аҳволни ҳам қониқарли деб бўлмайди. Чунки вилоят ҳудудидаги корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарлари, иқтисодчи ва бош ҳисобчилар, тадбиркорлар, якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланаётган фуқаролар билан суҳбатлашганимизда шу нарса аён бўлдики, улар ҳали кодекснинг моҳияти, мақсади, ўзларига бевосита тааллуқли бўлган нафақат мажбуриятлари, ҳатто ҳуқуқ ва имтиёзларини ҳам етарли даражада билмайдилар. Йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларнинг асосий сабаби ҳам ана шунда, деб ўйлайман. Масалан, Шаҳрисабз тумани матлубот акционерлик жамиятига қарашли савдо дўконида бўлганимизда оддий савдо қоидалари бузилаётгани, кирим-чиқим харажатлари тўлиқ эмаслиги, назорат-касса машиналари ўрнатилмаганлиги, савдо қилиш ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар савдо қилаётгани, нақд пул тушумларини банк муассасаларига топширишда қўпол хатоликларга йўл қўйилаётгани, спиртли ичимликлар ва тамаки маҳсулотлари айрим ҳолларда акциз маркаларисиз сотилаётгани, маҳсулотларга нарх қўйилмаганлиги, маҳсулотлар қаердан олинганлиги ва нархи ҳақида ҳужжатлари йўқлиги ҳолатлари аниқланди. Айнан шундай ҳолатларни Қарши шаҳридаги бозор бекати ҳамда бозор ичидаги дўконларда ҳам учратдик. Энг қизиғи ва ҳайратланарлиси — бир дўконнинг ўзида Шаҳрисабз ароқ-вино маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонасида тайёрланган бир хил ҳажмдаги спиртли ичимликлар уч хил нархда сотилаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Савдо ходимлари матлубот жамиятлари акционерлик жамиятларига айлантирилганлигига гарчи анча бўлган бўлса-да, ҳанузгача уларнинг бир-биридан фарқини тушуниб етмаганлар.

Биз Қашқадарё вилоятидан қайтганимиздан кейин, орадан кўп ўтмай газеталарнинг бирида Қарши вилояти ва шаҳри солиқчилари рейд уюштирганликлари, натижада кўплаб маҳсулотлар ноқонуний йўл билан сотилаётганлиги аниқланганлиги ҳақида мақола берилди. Қизиқ, солиқчилар наҳотки бурунлари остида шундай «воқеа ва ҳодиса»лар бўлаётганлигини бундан аввалроқ билмаган бўлсалар. Бунга бировни ишонтириш қийин. Бундай ҳолатларни «кампаниябоз»лик билан тугатиб бўлмайди.

Қонунбузарчиликнинг пайдо бўлишида маълум маънода солиқчиларнинг ҳам «ҳисса»лари бор. Чунки агар назорат қаттиқ бўлса, келишувчанлик ўрнини мурosasизлик, холислик ва ҳалоллик эгалласа бундай ҳолатларнинг зудлик билан камайиб кетиши, шубҳасиздир.

Қонунбузарчиликка қарши курашнинг яна бир маърифий воситаси солиқ тўловчилар орасида мунтазам қонун ҳужжатлари ҳақида тушунтириш ишлари олиб боришдир. Токи улар солиқ тўловлари молиявий барқарорлик, жамият ривожи ҳамда ишлаб чиқариш таянчи эканлигини англаб етсинлар. Агар солиқчилар мавжуд қонун, қоида ва тартибларни солиқ тўловчиларга вақтида, мунтазам етказа билсалар, солиқ тўловчилар эса вақтида тўланмаган солиқ учун жазо муқаррар эканлигини англасалар, тушумлар ўз вақтида келиб тушган бўларди.

— Юридик шахслар агар солиқ тўловларини ўз вақтида ҳисоб-китоб қилмасалар, бу ҳолат, ҳатто ўша корхонанинг банкротга учрашига ҳам сабаб бўлади-да?

— Албатта. Чунки солиқ тўловчи агар солиқ маълумотларини кечиктирса ёхуд нотўғри ҳисоб-китоб қилса, унинг соф фойдасидан жарима олинади. Айрим ҳолларда жарима миқдори солиқ суммасига тенг бўлади. Бундай пайтда, табиийки, корхона раҳбари ёки ҳисобчи асосий айбдор саналадиз. Уларнинг камчилиги ёки бепарволиги туфайли бутун жамоа зарар кўради. Ҳолбуки, бу борада на солиқ, на молия идоралари иш олиб бормаяптилар.

— Сиз юқорида жойларда мунтазам ўқувлар ташкил қилиш зарур, дедингиз...

— Тўғри. Лекин бундай ўқувлар мутлақо олиб борилмаган экан, деган хулоса чиқармаслик керак. Ўқувлар уюштирилган. Лекин натижаси кам. Чунки амалга оширилаётган тадбир ёхуд семинар-кенгашлар пухта ва мукаммал ишлаб чиқилмаган. Унда иштирок этган раҳбар ва мутахассислар эса жойларга бориб, эшитган-билганларини ходимларига етказмаганлар. Устига-устак, тингловчиларга молия ва солиқ ҳақида умумий тушунчалар берилган. Ҳолбуки, солиққа тортишнинг ўзига хос тур ва шакллари бор. Масалан, қишлоқ хўжалик соҳасини солиққа тортиш майда товар ишлаб чиқарувчиларникидан кескин фарқ қилади. Савдо ташкилотлариники эса ўз навбатида саноат, банк тизимлариникига ўхшамайди. Шу боис ҳар бир соҳанинг ўз йўналиши бўйича умумий эмас, балки алоҳида-алоҳида мавзу, соҳаларга бўлиб ўқитиш керак. Ана шунда ташкил этилган ўқувлар яхши самара бериши мумкин.

— Агар кузатган бўлсангиз, негадир солиқ тўловчилар солиқчилардан хавотир олиб, ҳадиксираб юрадилар. Бу халқнинг бўйнида иллати борнинг оёғи қалтирайди, деган мақолига тўғри келадими ёки...

— Буни шундай талқин қилса ҳам бўлади. Қўрққанга қўш кўринади, дейишадику. Лекин унинг асл моҳияти мавжуд қонунлардан бехабарлик, ўз ҳақ-ҳуқуқини билмаслик билан изоҳланса, янада адолатлироқ бўларди. Улар солиқчиларни фақат жарима солувчи ёки чексиз имкониятга эга шахс сифатида тасаввур қилишади, чамаси. Ҳолбуки, солиқ йиғувчиларнинг ҳам ўз хизмати юзасидан етарли мажбурият ва жавобгарликлари бор. Улар солиқ тўловчилар олдида нафақат назоратчи, балки масъулдирлар ҳам. Айни вақтда кузатишлар шуни кўрсатмоқдаки, солиқ тўловчилар ҳам ўз навбатида мажбуриятларидан кўз юммасликлари керак. Маълумки, ҳозир мулкчиликнинг бир неча шакллари пайдо бўлди. Айниқса, хусусий мулкчилик тез тараққий топаяпти. Бироқ шу билан биргаликда хусусий тадбиркорлар даромадларини яширишга уринаяптилар. Улар аксарият ҳолларда мулк давлат тасарруфидан чиққани билан солиқчилар ва ҳуқуқий маҳкамалар назоратида эканлигини ёддан чиқаришаётган кўринади. Акс ҳолда моддий ёки жиноий жавобгар бўлиб ўтирмаган бўлардилар.

«Халқ сўзи» мухбири Исмат ХУДОЁРОВ суҳбатлашди.

КАСАБА УЮШМАЛАРИДА

ҲАМ ҚУЛАЙ, ҲАМ АРЗОН

Ингичка вольфрам кони ишчилари Б. Норқулов, Н. Ўролов, З. Жумаев ва Н. Бобоқулов Чирчиқдаги оромгоҳда дам олиб, саломатликларини тиклаб келишди. Йўлланма учун улар бор-йўғи 650 сўм тўлашди. Қолган жамики харажатларни Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати касаба уюшмаси қўмитаси ўз зиммасига олди.

— Кейинги бир йил мобайнида санаторий-профилакторийимизда 1472 киши ўз саломатлигини тиклади, — дейди бош врач Зуҳра Акрамова. — Қон-томир ва нафас йўллари касаллигига чалинган ишчи-хизматчиларни даволаяпмиз. Кўпроқ ноанъанавий усуллар билан даволашга ўтяпмиз.

Санаторий-профилакторий энг замонавий техник ва даволаш ускуналари билан жиҳозланган. Малакали ходимлар — кардиолог Шоҳида Пўлатова, стоматолог Даврон Муҳамедов, ҳамшира Ольга Санниковалар кончилар ва металлургларга намунали тиббий хизмат кўрсатишмоқда.

ФОЙДАЛИ УЧРАШУВ

Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ва республика байналмилал маданият маркази Тошкентда учрашув ташкил этди. Унинг иштирокчилари мамлакатимизда истиқомат қилаётган миллатлар ва элатлар ўртасида дўстлик ва баҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлаш, фуқароларда ватанпарварлик, меҳнатсеварлик фазилатларини тарбиялашда миллий анъаналар ва урф-одатлар, умуминсоний қадриятларни, байналмилал руҳни уйғунлаштириш муаммолари теварагида фикр юритишди. Кўплаб ибратли мисоллар келтирилди. Жумладан, «Тошкент трактор заводи» давлат-ҳиссадорлик бирлашмаси касаба қўмитаси раиси Наримон Саъдуллаев шундай деди:

— Корхонамизда ўттиздан ортиқ миллат ва элатларнинг фарзандлари ёнма-ён меҳнат қилишади. Биз турли миллий маданият марказлари билан ҳамкорликда ҳар бир халқнинг урф-одатлари, миллий анъаналарини қайта тиклашга алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. «Якташлар» ва «Лейсан» татар-бошқирд клуби, «Ровестник» замонавий бал рақси ансамбли, бошқа хилма-хил миллий ҳаваскорлик дасталари шу мақсадда хизмат қилмоқда. Маданият саройимизда ўтказилаётган миллий халқ байрамлари яхши хотира қолдириб, комил инсонларни тарбиялашимизда муҳим ўрин тутаётир.

«Давра суҳбати»ни Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари Зоиржон Қодиров олиб борди.

ДОЛЗАРБ МУАММО

Созлаш-қурилиш ишларини бажариш чоғида Сирдарё шаҳридаги кўчма қурилиш колоннасининг ёш ишчиси В. Красников ҳалок бўлди. Кейинги текширишлар шуни кўрсатадики, ёш ишчига бетон қориш машинасида ишлаш бўйича тегишли йўл-йўриқ берилмаган, иш жойини тайёрлаш чоғида иш берувчи қўпол хатоликларга йўл қўйган. Натижада ускунани ишга тушириш пайти ишчининг қўли электр қуввати ўтиб турган очиқ симга тегиб кетган...

Мулк хилма-хиллиги шароитида хусусий ва қўшма корхоналарда соғлом иш шароитларини яратиш, меҳнатни муҳофазалаш ва техника хавфсизлиги талабларига риоя этиш долзарб муаммога айланиб бормоқда. Мана шунинг учун ҳам Ўзбекистон кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик корхоналари ходимлари касаба уюшмаси марказий кенгашининг мажлисида уларни ҳал этиш теварагида қизғин фикрлашув бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонуни асосида кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик ходимларининг ҳуқуқларига амал қилинишининг аҳволи ва касаба ташкилотларининг вазифалари тўғрисида марказий кенгаш раиси Ч. Шодиев маърузаси тингланди. Қабул қилинган қарорда меҳнат муҳофазасини яхшилаш, техника хавфсизлиги талабларига риоя этилишини назорат қилишни кучайтиришнинг кенг кўламли чора-тадбирлари кўзда тутилди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Матбуот ва ахборот шўъбаси мудири.

ДОИМИЙ ҒАМХЎРЛИКНИ ҲИС ЭТИБ

Маълумки, бундан қарийб ўн икки йил муқаддам, яъни 1986 йилнинг 26 апрель куни Чернобил атом электростанциясида мисли кўрилмаган фалокат юз берган эди. Йигирманчи асрнинг ана шу мудҳиш фожиаси минглаб инсонлар ҳаётига хавф туғдирди. Чернобил оқибатларини бартараф этишда минглаб ўзбекистонликлар ҳам қатнашди. Ҳозирда уларнинг кўпчилиги турли тоифадаги ногиронлардир.

— Биз, фалокат оқибатларини бартараф этишда қатнашганлар Президентимиз Ислом Каримовнинг доимий ғамхўрлигини ҳис этиб турибмиз,— дейди "Ўзбекистон чернобилчилари" республика ассоциацияси раиси Абдукарим Исломхўжаев. — Чернобилчилар давлатимиз раҳбарининг ана шу ғамхўрлигидан ғоят миннатдор. Ҳукуматимизнинг Ўзбекистон Республикасининг ногиронларни реабилитация қилиш бўйича 1996-2000 йилларга мўлжалланган Давлат дастури асосида кенг қамровли ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, Чернобил фалокатидан зиён кўрган фуқаролар ва уларнинг оила аъзоларини тиббий-ижтимоий ҳисобга олиш бўйича дастур ишлаб чиқилган.

Оила йили деб эълон қилинган жорий йилда бу тадбирларга янада катта эътибор берилаётир. Хайрия жамоат ташкилоти ҳисобланган ассоциациямиз ишлаб чиқариш ва хўжалик фаолияти билан ҳам шуғулланади. Ишлаб чиқаришдан тушган даромад ҳам ана шу мақсадларга йўналтирилмоқда.

Т.БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Янгилик

ТАДБИРКОРЛАРНИНГ АХБОРОТ МАРКАЗИ

Фарғона шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси қошида «Ахборот маркази» фаолият кўрсата бошлади. Бу хизмат тури дастлабки кунданоқ тижоратчилар, тадбиркорлар, ишбилармонларнинг эътиборига тушди. Улар мазкур марказ орқали мамлакатимиз вилоятлари, айниқса, Тошкент Отчопаридаги нарх-наволар, жаҳон бозоридаги талаб ва эҳтиёжлар, қайси молларнинг қаерда сероблиги ёки камлигини ўрганиб, фаолиятларини шу асосда йўналтириб туришади.

«Ахборот маркази»да электрон почта хизмати ҳам йўлга қўйилган. Бу ерда дунёнинг турли бурчакларидан ахборотлар олинибгина қолмасдан, шаҳарлик тадбиркорларнинг бошқа минтақалардаги харидорлар, фирмалар билан алоқа боғлашларига имкониятлар яратиб берияпти.

Шунингдек, марказ товар хомашё биржаси билан ҳамкорликда тадбиркорларга ўз маҳсулотлари ярмаркасини ўтказиш, мижозлар топиш, зарур хомашё маҳсулотларини сотиб олишда ёрдам бераётир.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Бугунги кунда ўзини-ўзи бошқариш органи сифатида тан олинган маҳалла давлатимизнинг иқтисодий, маънавий қудратини оширишда ижобий ишлар қилаяпти. Маҳаллалар фаолият доираси кенгайиб, миллий қадриятларимизни қайта тиклаш, урф-одат ва анъаналаримизга янгича мазмун бағишлаш, ёшлар тарбияси, ҳудудларни ободонлаштириш, ночор ва кам таъминланган оилаларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш, одамлар ўртасида яхши қўшничилик, ўзаро ҳурмат ва инсонпарварлик муносабатларини тарбиялаш соҳаларида ишлар олиб бормоқда.

Буни пойтахтдаги Сергели тумани «Ёшлик» маҳалласи мисолида ҳам кўриш мумкин. Маҳалла оқсоқоли, Ўзбекистон Қаҳрамони Холхўжа УМАРОВ мухбиримиз билан суҳбатда бу ерда олиб борилаётган ишлар ҳақида шундай деди:

МАҲАЛЛА – ОТА-ОНА

— Маҳалла ташкил қилинганига кўп бўлгани йўқ. 1991 йилда қад ростлаган кўп қаватли биноларга аҳоли кўчиб кела бошлаган эди. Ҳозир 26 та кўп қаватли уйда 2833 оила яшайди. Жами 8 мингдан ортиқ турли миллатга мансуб аҳоли истиқомат қилади.

Маҳалла фаоллари уларнинг ташвишию қувончига шерик бўлишга интиляпти. Муҳтожларга ижтимоий ёрдам кўрсатилмоқда. 108 та оила болалар учун нафақа, 12 та оила кам таъминлангани учун моддий ёрдам олаяпти.

Алоҳида таъкидлаб ўтиш лозимки, маҳалламизда истиқомат қилаётган аҳолининг деярли 90 фоизи ёшлар, янги оилалар. Шунинг учун ҳам ҳудудда хўжалик, ижтимоий, маданий, маърифий масалаларни мустақил равишда ҳал қилиш билан биргаликда асосий эътиборни оилалар жипслиги, ёшлар ўртасидаги тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратмоқдамиз. Бунда маҳалла, оила, мактаб ҳамкорлиги яхши самара бераяпти. Маҳалладошлар бир-бирларини танишлари, керагида унга баҳо беришлари, уни тарбиялашда бефарқ бўлмасликлари лозим. «Бир болага етти маҳалла ота-она», дейди халқимиз. Ёшларнинг сал ножўя хатти-ҳаракатини сезган маҳал бировнинг боласику деб ўтирмасдан кўпчилик бўлиб тўғри йўлга солиб юборса бўлади, албатта. Маҳалланг — ота-онанг, деб бежиз айтилмаган.

Тўғриси, кейинги пайтда кўпчилик маҳалла оқсоқоллари бироз лоқайд бўлиб қолган кўринади. Бу гапимнинг боиси бор. Нега охирги пайтларда жамиятимизда қандайдир мутаассиб диндорлар — ваҳҳобийлар ҳақида гаплар чиқиб қолди. Менинг фикримча, бу кўпчиликнинг лоқайдлик касалига чалинганини, биров учун жон койитгиси келмагани оқибатида бўлди. Ваҳҳобий экстремистлар ишини телеэкранда кўрдик, матбуотда ўқидик. Уларнинг ғайриинсоний хатти-ҳаракатлари, ҳатто инсон жонига қасд қилишгани ҳеч ақлга сиғмайдиган иш.

Шу ўринда бир гапни айтай, беэътиборлик катта хатоларга олиб келади. Савол туғилади. Ваҳҳобийлар Ота Валихон масжидига уя қуриб олганини маҳалла оқсоқоллари наҳотки билишмаган бўлишса? Билишган. Лекин эътибор беришмаган. Улар ёшларни ўз таъсирига олишга, сафларини кенгайтиришга уринишаётганини ҳам ҳеч ким сезмаган, дейсизми? Маҳалла оқсоқоллари бу ҳаракатларнинг оқибати нима бўлишини ўйлаб кўриши, кўпчиликка ошкор қилиши, жамоатчиликни ёрдамга чақириши керак эмасмиди? Энди бундай ҳол такрорланмаслиги учун огоҳ бўлишимиз, ҳаммамиз жавобгар эканлигимизни ҳис этишимиз керак.

Бизнинг маҳалламиздаги кўп қаватли уйларнинг ҳар бирида ўз уйбошиси бор. Маҳалла фаоллари, уйбошилар билан ҳар ойда икки-уч марта йиғилиш ўтказиб турамиз. Маҳалладаги ҳамма гапдан, тўйтомошаю азадан, хушхабардан, ҳар бир оиладаги аҳволдан хабар топишга, бирор муаммо бўлса уни тезроқ ҳал қилишга интиляпмиз. Аслида шундай бўлиши ҳам керак, деб ўйлайман. Ҳаммани шунга даъват этаман.

«Халқ сўзи» мухбири Ойбек РАҲИМОВ ёзиб олди.

КИЧИК ЦЕХНИНГ КАТТА ИШЛАРИ

«Қаршиқурилишиндустрия» бирлашмасига қарашли саноат-энергия корхонаси бирлашмаси иссиқлик ва электр энергияси, юқори босимли қисилган ҳаво ва сув билан таъминлайди. Шунингдек, оқава сувларни тўплаб зарарсизлантиради.

Мазкур корхона ҳузурида ташкил этилган электродвигателларни таъмирлаш цехи айни пайтда муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда.

— Шу кунгача цехимизда фақат 80 киловаттгача қувватга эга бўлган электродвигателлар таъмирланарди, — дейди корхона бошлиғи Музаффар Ҳаққулов. — Яқиндан бошлаб эса бу ерда 160 киловаттгача қувватга эга бўлган электродвигателлар, артезиан қудуқларининг насос двигателлари ҳамда электроподстанцияларда ишлатиладиган кучланиш трансформаторларини ҳам созлашни йўлга қўйдик. Илгарилари бу каби ишлар фақат Ангрен шаҳридагина амалга оширилар ва бу катта маблағ сарфланишига олиб келарди. Энди бу маблағдан корхона равнақи йўлида фойдаланяпмиз.

Цех айни пайтда вилоятдаги бошқа корхоналардан ҳам буюртмалар қабул қилмоқда.

***СУРАТЛАРДА:** корхона раҳбари Музаффар Ҳаққулов (ўнгдан иккинчи) таъмирловчилар Людмила Тен ва Нормўмин Темиров билан созланаётган двигателларни кўздан кечирмоқда; Қўйлибой Рўзиев корхонанинг илғор ишчиларидан.*

Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

ЭНДИ СОҲАГА ЭЪТИБОР КУЧАЯДИ

Сурхондарё вилояти пиллакорлари бу йил 800 тонна «кумуш тола» тайёрлаш ниятидалар. Шу мақсадда Фарғона, Хоразм, Самарқанд вилоятларидаги заводлардан 19 минг қутидан зиёд ипак қурти уруғи келтирилиб, 168 та инкубацияда очиришга қўйилди. Шу кеча-кундузда соҳа ходимлари уни меҳр билан парваришламоқдалар. Вилоят пиллачилик кенгаши раиси Саъдулла ҲИДАЕВ билан суҳбатимиз тармоқдаги ютуқ ва муаммолар хусусида.

– Айтинг-чи, сўнгги йилларда вилоятда пилла ҳосили салмоғи ортмай, бир маромда қолаётганининг сири нимада?

– Гапни узоқдан бошласак, масаланинг моҳияти яна ҳам ойдинлашади. 1992 йили вилоятда энг кўп – 1436 тонна пилла етиштирилганди. Шундан бери аҳоли сони ўсиб, оилалар кўпайган бўлса-да, лекин ҳосил миқдори ошмаяпти. Масалан, бултур бу кўрсаткич 900 тоннани ташкил этди.

Бунинг сабаблари кўп. Жумладан, кейинги икки-уч йил ичида хомашёга харидор чиқмагани туфайли соҳага қизиқиш сусайди. Пилламизни олиши шарт бўлган Шаҳрисабз ип-йигирув фабрикасида эса маблағ йўқлиги учун, олди-сотди ишлари тўхтаб қолди. Натижада пиллакорларга вақтида пул бера олмадик. Одамларда тармоқ раҳбарлари ва мутахассисларига, умуман, пиллачилик соҳасига нисбатан ишончсизлик пайдо бўлди. Бу, айниқса, 1996-1997 йиллари ипак қурти уруғини хонадонларга тарқатишда яққол сезилди. Бундан ташқари, ипак қуртининг озуқа базаси – тут дарахтларига эътиборсизлик қилингани ҳам ҳосилдорликнинг пасайиши ва пировардида вилоятда ялпи пилла ҳосилининг камайиб кетишига олиб келди.

Авваллари сурхондарёлик пиллачиларда яхши бир хислат бор эди. Барг тақчиллиги бўлмаслиги учун, ипак қурти боқувчи ҳар бир хонадон ўз томорқасининг чор атрофида тут дарахтлари кўкартирарди. Кимки бир тупини кесса, эл орасида муҳокама қилинар эди. Кейинчалик секин-аста ана шу тутлар, Жарқўрғон, Қумқўрғон, Шўрчи, Олтинсой, Денов ва Термиз туманларида эса қанчадан-қанча тутзорлар йўқ қилиб юборилди. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги учун, далилларга мурожаат этайлик. 1985 йилда вилоятда 28,5 миллион туп тут бўлган бўлса, ҳозирда бу кўрсаткич 17 миллион туп атрофида. Қолаверса, 1989 йилда вилоят хўжаликларида 5 минг гектар тутзор мавжудлиги қайд этилган эди. Бугунги кунда бу плантацияларнинг ярми ҳам қолмаган.

– Ўша сиз тилга олган тутзорлар ҳам эътиборсизлик туфайли касалланган. Шунга қарши қандай чоралар қўлланилмоқда?

– Тўғри, бундан уч йил илгари Жарқўрғон тумани тутзорларида зараркунанда қурт пайдо бўлиб, баргларни илма-тешик қилиб ташлади. Кўм-кўк бўлиб турган барглар бир ой ичида худди ёнғинда қолгандай, қовжираб қолаверди. Мутахассислар бу зараркунанда «тут парвонаси» эканлигини аниқлашди. Биз бу ҳақда вилоят деҳқончилик уюшмаси, вилоят ўсимликларни ҳимоя қилиш ташкилоти раҳбарларига маълум қилганмиз, ўзлари ҳам хабардор эди. Аммо кураш чоралари ўз вақтида қўлланилмади. Охири шу билан тугадики, ана шу офат кейинчалик бутун вилоятдаги тутларга тарқалди.

Маълумки, тут новдалари қанча узун бўлса, барги шунча кўп бўлади. Авваллари тутларимиз новдаси 3-4 метр ўсган бўлса, қурт тушгандан буён 1,5 метрдан ошмаяпти. Шунга қарамасдан, «тут парвонаси»га қарши кураш ҳамон кўнгилдагидек олиб борилмаяпти. Сабаби – кимёвий препаратлар харид қилишга фақат бюджетдан ажратилаётган маблағ камлик қилаётир. Хўжаликларда эса пул йўқ, эътибор ҳам кам. Шу боис бу йил ҳам барг етишмаслиги хавфи бор.

– Яқинда Президентимизнинг пиллачиликни ривожлантиришга оид Фармони ва ҳукуматнинг тегишли қарори эълон қилинди. Энди Сурхондарёда ҳам соҳага бўлган муносабат ўзгарса керак...

– Фармон ва қарорда таъкидланганидек, тармоқ энди ягона қўлга ўтади. Шу пайтгача ипак қурти уруғидан тортиб, то пилла етиштиришгача бўлган жараён Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тизимидаги корхоналар зиммасида, хомашёни сотиш, тайёр маҳсулотга айлантириш ва ундан кўриладиган даромадга эгалик қилиш эса енгил саноат тизими тасарруфида эди. «Икки қўчқорнинг боши бир қозонда қайнамайди» деганларидек, мавжуд муаммоларни ҳал этишни икки вазирлик бир-бирига ағдариб ётарди. Биз эса ишимиз қай бири билан битишини билмай, овора эдик. Бунинг жабрини охир-оқибатда хомашё етиштирувчи пиллакор тортди. Чунки, юқорида айтганимдек,пилланинг пули берилмади. Энди жойларда соҳага бўлган муносабат тубдан ўзгаришига ишончим комил.

– Фармонда янги тутзорлар барпо этадиган хўжаликларга имтиёзлар берилиши ҳам таъкидланган.

– Бу айни муддао бўлди. Гап шундаки, яқин-яқингача хўжаликларнинг раҳбарларига тутзорларни кенгайтириш ҳақида оғиз очсангиз, «Ерни ҳисобдан чиқаришмайди, солиғи ҳам катта» деган важларни рўкач қилишарди.

Агар 1993 йили вилоят бўйича 1,5 миллион туп тут кўчати ўтказилгани, кейинги йилларда эса бор-йўғи 680 минг туп ёш ниҳол экилгани қайд этилса, шунинг ўзиёқ бу соҳага ҳеч ким қизиқмай қўйганидан далолат беради.

Шу ўринда яна бир мисолни келтириб ўтиш жоиз. Бундан 8-10 йил муқаддам Жарқўрғон туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги вилоят пиллачилик бирлашмаси тасарруфида бўлиб, деҳқонлар асосан тут кўчатчилиги билан шуғулланарди. Афсуски, сўнгги пайтда бу ердагилар учун тут кўчатини тайёрлаш иккинчи даражали иш бўлиб қолди. Президент Фармони ва ҳукумат қарори ижросининг таъминланиши бу муаммоларни ҳал этади, деб ўйлайман. Чунки пилла баҳонасида бир ой бўлсаям одамлар иш билан банд бўлади, қанчадан-қанча оила даромадни қўлга киритади.

– Авваллари пилла қабул қилиш корхоналари ипак қурти боқувчиларга кўмир, қоғоз, сўри тайёрлаш учун тахта, термометр ва бошқа нарсалар берарди. Шунданми, бу юмушга қизиқиш кучли эди. Ҳозир-чи?

– Гарчанд нарх-наво қиммат бўлсаям, у-бу нарса бериб турибмиз. Масалан, яқинда 83 тонна қоғоз, 14 минг погон метр бўз тарқатилди. Шунингдек, қуртхоналар ҳароратини ўлчайдиган асбоблар бераяпмиз. Аммо кўмир ва тахта масаласи сал мураккаброқ. Бу масалада пиллакорларга хўжаликлар кўмаклашишлари лозим.

– Сурхондарёга ҳар йили республикамизнинг бошқа вилоятларидан 18-20 минг қути ипак қурти уруғи келтирилади. Табиийки, текинга эмас. Шу боис вилоятнинг ўзида ипак қурти уруғи тайёрлайдиган завод қурса бўлмайдими?

– Яхши эслатдингиз. Масалан, бу мавсумда ҳам Қўқон, Каттақўрғон ва Урганчдан 14,5 миллион сўмлик уруғ келтирдик. Агар ўзимизда завод бўлганда, биринчидан, ипак қурти уруғи анча сифатли бўларди, иккинчидан, ўша маблағлар вилоятнинг ўзида қоларди. Шу ниятда бундан 3-4 йил илгари Шеробод туманидаги У. Туропов номли хўжалик ҳудудида ипак қурти уруғи тайёрлаш заводи қурилиши бошланганди. Анча иш қилинди, сўнг эса маблағ йўқлиги учун қурилиш тўхтаб қолди. Бу ишни жадаллаштириш ҳақида қайғураяпмиз.

– Ҳукумат қарорида маҳсулот етиштирувчи билан тайёрловчи ўртасида шартнома тузилгандан сўнг маҳсулот пулининг маълум бир қисмини олдиндан тўлаб қўйиш таъкидланган. Сиз бошлиқ тармоқда шунга амал қилинаяптими?

– Бултур етиштирилган ҳосилнинг пулини ўша пайтдаёқ ҳисоб-китоб қилганмиз. Бу мавсумда эса 800 тонна пилла тайёрлаш бўйича 110 та хўжалик билан шартнома тузганмиз. Шунга кўра хўжаликларга 20 миллион сўмлик турли товарлар (қоғоз, тут кўчати, уруғлик, бўз, термометр) олиб бердик. Агар банкдан ўтган йилгидек кредит олиш имконияти яратилса, хомашёнинг 50-60 фоиз пулини олдиндан узиб қўйишимиз мумкин. Ҳозирча ҳосилнинг 35-40 фоиз пулини олдиндан бериш чорасини кўраяпмиз.

– Аммо пиллакорлар нақд пул олишмаяптику?..

– Юқорида айтганимдай, биз хўжаликлар билан шартнома тузамиз. Ўз навбатида хўжаликлар пилла етиштирувчи звенолар билан шартнома тузади. Бу мавсумда 18 минг звено билан шартнома тузилган. Жойлардаги пиллани қабул қилиш корхоналари топширилган хомашё пулини хўжаликлар ҳисобига ўтказиб беради. Нақд пул беришда бироз қийинчилик борлиги учун, хўжаликлар пахта ёғи, ун, гуруч, буғдой ва бошқа маҳсулотлар билан ҳисоб-китоб қилишаяпти.

– Фақат хомашё эмас, балки пиллани қайта ишлаш ҳисобига ҳам мўмай даромад олиш мумкин. Бу борада вилоятда ижобий ишлар қилинаяптими?

– Денов, Қумқўрғон, Жарқўрғон, Шўрчи, Шеробод, Бойсун ва Термиз туманларида қуруқ пилладан ип йигирадиган цехлар очилган. Лекин ҳозирги кунда улар тўлиқ қувват билан ишламаяпти. Сабаби – цехлар пиллани қабул қилиш корхоналарига белгиланган муддатда тегишли маблағни ўтказиб бера олмаяпти. Пул беришмаса, пиллани ҳам бера олмаймиз. Чунки ташкилотларимиз хомашё етиштирган кишилар билан ҳисоб-китоб қилиши керакда. Қайси корхонанинг пули бўлса, хомашё бераяпмиз, бўлмаса йўқ.

– Жаҳон бозорига чиқариладиган ҳар қандай маҳсулотнинг рақобатбардошлиги унинг сифати билан белгиланади. Сурхондарёда сифатли пилла тайёрлаш учун бу мавсумда қандай чоралар кўрилди?

– Бу йил, аввало, звеноларга бир қутидан зиёд уруғ бермадик. Илгари кўпчилик, гарчанд жойи тор бўлса-да, икки-уч қути уруғ олишни хоҳларди. Қуртлар бир ерда тўпланиб қолгач, табиийки, сифатли пилла ўрамайди. Шу боис ҳар бир звенога 60-65 квадрат метр жой тайёрлашни тушунтирдик. Айни чоғда мутахассисларимиз сифатли дасталар (ғўзапоя ва бошқа ҳар хил дасталар ишлатилмайди) тайёрлаш, пилла топшириш пайтида етилиб пишмаган ҳосилни қабул қилиб олиш ҳолларига барҳам бериш юзасидан чора-тадбирлар кўришаяпти.

Усмонали НОРМАТОВ суҳбатлашди.

НУРОБОД ҚОРАКЎЛЛАРИ

Нуробод мамлакатимиздаги қоракўл етиштирувчи энг йирик туманлардан бири. Айни пайтда туман яйловларида 250 минг бошдан зиёд қўй-қўзи боқилмоқда.

Нурободлик чорвадорлар бу йилги тўл мавсумини муваффақиятли якунладилар. Туман бўйича ҳар 100 бош совлиқдан 101 бош, жами 90 минг 800 та соғлом қўзи олинди. Уларнинг 65-70 фоизи ўстиришга қолдирилди.

***СУРАТЛАРДА:** (ўнгда) Нуробод туманидаги Раззоқ Жаҳонгиров номли ижара хўжалиги бош чўпони Носир Тўхтаев ва бўлим бошқарувчиси Лапас Ҳусанов; қоракўл терилари қуритилмоқда.*

Т. НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар.

ХЎЖАЛИК МАБЛАҒИ ҲИСОБИДАН

Андижон вилоятининг Избоскан туманидаги аҳоли зич жойлашган "Янги ҳаёт" хўжалигида пахта, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, пилла топшириш йиллик режалари ошириб бажарилгани туфайли олинган маблағ ҳисобидан қурилган янги қишлоқ шифохонаси ишга тушди.

Янги тиббий муассасада ўн ўринли кундузги стационар мавжуд бўлиб, бу ерда уч врач ва ўн икки тиббий ҳамшира меҳнат қилади. Шифохонани тиклаган "Андижонсувқурилиш" трестининг 4-қурилиш-монтаж бошқармаси бинокорлари тиббий ходимлар ва беморлар учун барча шароитларни яратишга ҳаракат қилишган.Замонавий ташхис ва муолажа аппаратларини, шунингдек, "Дамас" "тез ёрдам" машинасини "Янги ҳаёт" хўжалиги сотиб олган. Хўжалик машинани бензин билан ҳам таъминлайди.

Тумандаги "Урганжи" жамоа хўжалиги ва "Пойтуғ" ширкатлар бирлашмаси бўлимларининг бирида ҳам маҳаллий маблағ ҳисобидан шундай қишлоқ шифохоналари қурилган.

Туман марказий шифохонаси бош шифокори А. Усмоновнинг гапига қараганда, ҳозирги вақтда туман хўжаликларида ишлаб турган еттита қишлоқ даволаш пунктидан тўрттаси хўжаликлар даромадлари ҳисобига қурилган. Яқин йилларда камида ўнта қишлоқ шифохонасини очиш режалаштирилган. Бу — қишлоқ аҳолисига тиббий хизмат кўрсатишни анча яхшилашга имкон беради.

К. НИЗОМОВ, ЎзА мухбири.

ҲИСОБИНИ БИЛМАГАН ҲАМЁНИДАН АЙРИЛАР...

ҚАРЗИНГИЗНИ ҚАЧОН УЗАСИЗ?!

Янгийўл туманидаги консерва заводи 1995 йилда очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирилганди. Аммо, мулк шакли ўзгаргач, корхонада тараққиёт ўрнига сусткашлик ҳукм сура бошлади. Гарчанд акциялар чиқарилган бўлса-да, 1996-1997 йиллар якуни бўйича ходимларга дивиденд тўланмади. 1998 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, жами дебиторлик қарзлари 25,1 млн. сўмни ташкил этди. Шундан муддати ўтгани 9,4 млн. сўмдир. Кредиторлик қарзлари ҳам бинойидек – 82,7 млн. сўм. Банк ссудалари бўйича муддати ўтган қарзлар эса 30,7 млн. сўмга тенг бўлди.

Ҳужжатларда қайд этилишича, 1996 йил декабрь ойидан то 1997 йил июль ойигача тумандаги «Янгийўл», Турсунқулов номли, Навоий номли, «Бўзсув» хўжаликлари, шунингдек, «Зафар» хусусий корхонаси, «Миркомил» ва «Умид» фермер хўжаликлари ҳамда бир қатор хўжалик ва ташкилотлар билан ўзаро олди-берди шартномаси имзоланган бўлса-да, бу ҳужжатларда томонлар мажбуриятлари, тўлов муддатлари ва тегишли шартлар бажарилмаган тақдирда тўланиши лозим бўлган жарималар миқдори аниқ кўрсатилмаган. Кўплаб шартномаларда эса фақат бир томон – корхона манфаати акс эттирилган. Масалан, «Олмазор» деҳқон (фермер) хўжалиги билан помидор етказиб бериш бўйича тузилган шартномада маҳсулот ҳақи корхонада қачон маблағ бўлса, ўша пайтда тўланиши кўрсатилган. Жавобгар томонлар тўлаши лозим бўлган жарималар миқдори эса, табиийки, қайд этилмаган. Қизиғи шундаки, корхона ушбу шартнома бўйича олинган помидорларни аллақачон қайта ишлаб, турли хил тижорат муассасаларига бериб юборган бўлса-да, деҳқон (фермер) хўжалигидан 1998 йил 9 февраль ҳолатигача 200 минг сўм қарздор.

Айрим шартномаларда эса хомашё тайёрловчиларга якуний маҳсулот, яъни қабул қилинган мева-сабзовот қайта ишланиб, консерва ва шарбатга айлантирилгач, ҳақ тўлаш белгиланган. Шундай ҳолатни тумандаги «Умид ришталари» деҳқон (фермер) хўжалиги билан тузилган шартнома мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Ахир корхона ўзини ўзи эплолмай, қарзга ботган бўлса, деҳқонда нима айб? Бола-бақраси билан меҳнат қилиб, мева-сабзавот етиштирган деҳқон бечора шартномадаги қонуний ҳақини ойлаб ололмаса-я!

Бу йил ана шу туманлардаги хўжаликлар билан бир неча миллион сўмлик мева-сабзавот, узум, полиз маҳсулотлари сотиб олиш юзасидан янги шартномалар тузилди. Аммо бу ҳужжатларда қайд этилганидек, корхона сотиб олаётган маҳсулот умумий қийматининг 25 фоизини олдиндан тўлашига ҳозирча ҳеч ким кафолат бера олмайди.

Корхонанинг йил сайин қарзга ботиб бораётгани, мавжуд ички имкониятлар бой берилаётгани ҳар қандай кишини таажжубга солади. Наҳотки юртимиздаги жамики ширин-шакар неъматлар – қулупнайдан тортиб тарвуз шарбатигача, ток баргидан тортиб қовун мураббосигача бу ерда қадоқланса-ю, корхона ўз ишчиларидан 1997 йилнинг тўртинчи чораги учун ҳамон қарздор бўлса? Цехларни айланар эканмиз, ана шу жумбоқлар тугунини топгандай бўламиз.

«Янгийўлконсерва»да ҳанузгача маҳсулотлар эски услубда қадоқланмоқда. Ёрлиқлар ҳам дидга ўтирмайди. Балки шунданми, 93,4 млн. сўмлик турли хил тайёр маҳсулотлар узоқ муддатдан буён корхона омборларида сақланмоқда. Булар қачон харидор қўлига тегади? Қачон корхонага мўмай пул бўлиб қайтиб келади?

– Экспорт масалаларини қандай ҳал этаяпсизлар? – сўраймиз корхона раҳбари Ботир Йўлдошевдан.

– Ҳозирча экспортга қўлимиз калталик қилаяпти. Лекин Тошкентдаги фирмалар биздан тонналаб маҳсулотни сотиб олишаяпти. Улар четга сотишаяпти, деб эшитамиз.

– Ўша фирмаларга маҳсулот бергунча ўзларингиз хориждан шерик қидириб, ҳеч бўлмаса Россия шаҳарларига тўғридан тўғри чиқиш йўлини ахтарсаларингиз, мўмай даромад топасизлар-ку? Қолаверса, экспорт ҳисобига балки қарздан ҳам қутилиш мумкиндир.

Тошкент шаҳридаги масъулияти чекланган «Т.К.В.» жамияти ўтган йили корхонадан 4,4 млн. сўмлик маҳсулот олиб, пулини тўламай «туя» қилди. «Учар» фирмачилар шу-шу Янгийўлда қорасини кўрсатишмади. Корхонадагилар ҳам ҳадеганда бу «иш»нинг натижаси билан қизиқмадилар. Қачонки ишчилар иш ҳақини сўраб танг қилавергач, бош ҳисобчи F.Парпиев «Ҳеч бўлмаганда корхонанинг иш ҳақи бўйича 4,8 млн. сўмлик қарзи узилар», деган умидда шаҳарга тушди. Маълум бўлишича, бу фирма аллақачон ёпилиб кетган экан...

Жамоа мулкига нисбатан бундай муносабатни қандай аташни ҳам билмайсан киши. Масъулиятсизликми? Кўнгилчанликми? Ҳотамтойликми? Ёки...

Шодиёр КАРИМОВ, «Халқ сўзи»нинг Тошкент вилояти бўйича ўз мухбири.

«ХАЛҚ СЎЗИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЎЗИМИЗГА ҲАМ БИР ҚАРАБ ҚЎЯЙЛИК-ДА, АЗИЗЛАР

Қашқадарё вилояти, Қарши тумани Бешкент шаҳридаги Тарози мачит маҳалласида истиқомат қилувчилардан таҳририятга шикоят хати келганди. Унда айтилишича, қиш ойларида табиий газ таъминотида узилишлар бўлиб турган. Бу ҳақда тегишли ташкилотларга, шу жумладан туман ҳамда вилоят ҳокимликларига ёзма мурожаатлар ҳам натижа бермаган.

Ушбу масала юзасидан туман ҳокимининг ўринбосари жаноб Б. Муртазоевдан жавоб мактуби олинди. Унда таъкидланишича, дебиторлик қарзлари кўпайиб кетганлиги сабабли юқори ташкилот кўрсатмаси билан газ босими пасайтирилган. Ҳозир бу камчиликларни тугатиш мақсадида кичик ҳажмли газ қувурларини катта ҳажмдагилари билан алмаштириш ва Навбаҳор маҳалласидан айланма ҳаракатдаги газ қувурини давом эттириш чоралари кўрилмоқда.

Айни пайтда, мазкур масалани ўрганиш жараёнида шикоят хати муаллифларидан бўлган кўпгина фуқаролар 520 сўмдан то қарийиб икки минг сўмгача газ пулини тўламаганликлари аниқланган.

Биз, хижолат бўлмасинлар, деган ниятда уларнинг исми шарифини атайлаб келтирмадик. Лекин очиғини айтганда, ўзимизга ҳам бир қараб қўяйлик-да, азизлар.

ВАЗИФАСИДАН ЧЕТЛАШТИРИЛДИ

Сурхондарё вилоятининг Шўрчи туманидаги «Олатемир» жамоа хўжалиги аъзолари томонидан ёзилган шикоятда хўжаликда молия интизоми қўпол равишда бузилаётганлиги, раҳбарлар фуқаролар талаб-истакларини инобатга олмаётганликлари тўғрисида сўз юритилганди.

Туман ҳокими жаноб Ш. Мирзаевнинг таҳририятга юборган жавоб мактубида таъкидланишича, 1996—1997 йилларда камчиликларга йўл қўйганлиги учун хўжалик раиси F. Ниёзов шу йилнинг март ойида ўз вазифасидан четлаштирилган. Моддий жавобгар шахслар иши тафтиш қилинмоқда. Бу борадаги жумбоқларни ечиш билан туман прокуратураси шуғулланмоқда.

Раҳбарларнинг айби билан ёш болаларга бериладиган нафақа пуллари бошқа мақсадларга сарфланиб юборилганлиги текширишда тасдиқланган. Айбдорларга тегишли чора кўриш учун бу борада туман молия бўлими томонидан тўпланган ҳужжатлар туман прокуратурасига топширилган. Касса интизомини қўпол равишда бузган шахслар жаримага тортилган.

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТ - ҚУРИЛИШ БАНКИ

1998 йилнинг апрель ойидан бошлаб, янги омонат турларини таклиф этади:

● «ОИЛА» номли омонат — энг кам омонат миқдори 5000 сўм. 6 ой муддатлик омонатга ойига 3% даромад тўланади, агарда омонат 12 ой сақланса, иккинчи ярим йил учун, ойига 3,5% даромад тўланади. Даромадлар омонатчига берилмасдан, ҳар ойда омонат қолдиғига қўшиб борилади. Натижада аҳолига омонат бўйича 6 ойда тўланадиган даромад 19,4% ни ташкил этади. Агарда омонат шарти тўлиқ бажарилиб, ушбу омонат 12 ой сақланса, аҳолига омонат бўйича тўланадиган даромад 46,74% ни ташкил этади.

●«МЕҲР» номли омонат — 16 ёшгача бўлган ногирон болалари бор оилаларга моддий ёрдам тариқасида жорий этилган бўлиб, омонат муддати 12 ой, бошланғич омонат миқдори 500 сўм. Омонатчи маблағига ойига 3,3% ёки бир йилга 39, 6% миқдорида даромад тўланади.

● Муддати 6 ой бўлган «ИШОНЧ» омонати. Бошланғич омонат миқдори 1000 сўм. Омонатга ойига 3,3% ҳисобланиб, омонат қолдиғига қўшиб борилади ёки омонатга йилига 42,58% миқдорида даромад тўланади.

Ўзбекистон саноат - қурилиш банки гўзал баҳор кунларида оилангизга тинчлик — хотиржамлик, бахт-саодат, шоду хуррамлик тилайди.

БИЛАСИЗМИ?

ОСКАР ТОҒАНИНГ «ОСКАР»ЛАРИ

Ғалати ҳангома, деярли латифага ўхшаб кетадиган воқеа бу. Нақл қилишларича, бир китобхон кутубхонада ўтирганида... тўсатдан, Америка кинокомедиясининг мукофоти рамзи акс эттирилган ҳайкалча расмига кўзи тушибди ва беихтиёр:

— Қаранг, худди Оскар тоғамга ўхшайди-я! — деб юборибди.

Шу-шу, ҳазил-ҳазил билан энг юксак бадиий кино санъати асарлари тақдирланадиган мукофотнинг номи «Оскар» деб атала бошланади. Бу ҳақда чет эл матбуоти кўп маротаба ёритди, ҳангома қилди. Хуллас, ҳазил билан атала бошланган, аслида ижодкор тақдирида муҳим ўзгаришлар ясашга, бутун оламга оламшумул санъаткор сифатида танитишга қодир ушбу мукофот шундай пайдо бўлди.

Яқиндагина Америкада машҳур «Оскар» мукофотлари билан навбатдаги тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Бу тантанани Ер курраси аҳолисининг деярли бешдан бир қисми кўрди. Бу салкам икки миллиардлик аудитория демакдир. Шу қадар катта тантанага, шов-шувга, эътиборга сабабчи бўлган бу мукофот нима ўзи?

Жаҳоннинг аксарият кино санъати мухлислари сингари ўзбек томошабини ҳам бу мукофот ҳақида бирмунча тасаввурга эга. Унинг тасаввурида воқеликни санъат даражасига кўтара олган ва ҳаётни бутун ҳақиқати билан намойиш қила олган кино асарлари бу мукофотга сазовор бўла олади. Шунда унинг кўз олдида бу мукофотни олиш шарафига муяссар бўлган севимли фильмлари гавдаланади. Умуман олганда, бундай тасаввур қилиш нотўғри бўлмайди. Мана, бу йил «Оскар» мукофоти етмишинчи маротаба топширилди. Бугун бўйи 35 сантиметрлик, вазни 4 килограмм келадиган тилла қопланган бринж ҳайкалчанинг таннархи 350 долларга баҳоланади. Албатта, бу мукофотни олган билан киши бойиб қолмаслиги ҳақиқат. Лекин айни шу мукофот шартнома тузиш пайти катта имтиёзлар бера олади. Ижодкорлар гуруҳидагиларнинг ҳар бири чўнтагига тахминан олганда, салкам 1 миллиондан тушади. Яна шуниси ҳам ҳақиқатки, ушбу мукофот энг кўп «касса маблағи» тўплаган фильмлар учун эмас, балки ишнинг сифати учун берилади. Айни шу нарса бадиий жиҳатдан юксак даражада бўлган фильмлар прокати, сотилиши учун катта имкониятлар яратади.

Шу нуқтаи назардан қараганда, намуна бўла оладиган бир мисол келтириш мумкин. Маълумки, Жорж Лукаснинг «Юлдузлар уруши» (1977) фильми энг катта касса маблағини тўплаб рекорд қўйган. 10 йил мобайнида фильм прокати 461 миллионга етган. Шуниси диққатга сазоворки, ана шу касса йиғиш бўйича «чемпион» бўлган режиссёр «Оскар»нинг энг яхши фильм ва энг яхши режиссёрлик иши учун бериладиган мукофотларини олиш ҳуқуқидан маҳрум бўлган. Масалан, Голливуд экранининг машҳур юлдузи Стивен Спилберг узоқ вақтгача хафа бўлиб юрган. Чунки унинг асарлари фақат учинчи даражали номлар бўйича, яъни техник жиҳатдан тақдирланган, холос. Стивен Спилберг ва ниҳоят машҳур «Шиндлер рўйхати» фильмини ишлагач, ўзини ҳақиқий ижодкор ҳис қилган.

Америка киноакадемияси мукофоти 1927 йилда таъсис этилди, 1928 йилнинг 16 май куни эса 200 нафар журналистлар таклиф этилган камсуқумгина маросимда дастлабки ҳайкалчалар билан йилнинг энг яхши кино асари тақдирланди. Бугунга келиб эса Америка киноакадемиясининг аъзолари сони 5,5 мингдан ортиқ кишини ташкил қилади. Уларнинг бари кинематографиядай улкан жабҳанинг турли соҳаларида кўрсатган хизматлари учун таклиф қилинганлар. Улар актёрлар ва маъмурий ходимлар, режиссёрлар ва монтажчилар, студия раҳбарлари ва композиторлар, продюссерлар ҳамда жамоатчилик билан мулоқот қилиш мутахассисларидир. «Оскар» мукофоти 24 ном бўйича кино асарини тақдирлайди. Мукофотлаш тартиби жуда оддий. Аввало ҳар бир соҳа вакиллари ўз соҳасида беш нафар етакчи ижодкорни тавсия қилади: масалан, актёрлар актёрларни, режиссёрлар-режиссёрларни ва ҳоказо. Бу босқичда ички профессионал муносабатлар, ранглар-даражалар кураши ҳамда санъатдаги кишилар таъсири муҳим аҳамият касб этади.

Танловнинг иккинчи босқичига таъсир қилиш жуда қийин. Табиийки, бу босқичда академия аъзолари яширин овоз берадилар.

«Оскар»ни олишга даъвогар бўлганлар рўйхати фильмларнинг инглиз тилидаги нусхаси билан биргаликда академия аъзоларига бепул жўнатилади. Академия аъзолари эса ўз навбатида овозларни ҳисоблайдиган, натижаларни етказиб берадиган Лос-Анжелесдаги ўзига хос адлия идораси бўлган «Чендлер йўллари» павильонига йўллайдилар. Мукофотларни топшириш тантаналари бошлангунга қадар икки соат аввал компания вакили тушган машина бу ерга келади. Бу машина ҳамиша бир йўналиш бўйича қатнайди.

Шуни ҳам айтиш жоизки, «Оскар» совриндорлари бўлган фильмларнинг ҳаммаси ҳам ёдда қолганлиги, кино санъатидан мустаҳкам ўрин олганлиги кишида шубҳа уйғотади. Лекин уларнинг аксарияти кино классикаси рўйхатига тушганлиги аниқ. «Касабланка» (режиссёр Майкл Кертис), «Тутинган ота» фильмининг дастлабки икки қисми (режиссёр Коппола) «Какку уяси узра парвоз» (режиссёр Милош Форман), «Амадей» (Милош Форман) асарлари шулар жумласидандир.

Бу йил ялпи шуҳрат қозонишга улгурган Жеймс Камероннинг «Титаник» фильми 14 ном бўйича 11 та «Оскар» олишга муваффақ бўлди. Маълумки, асримиз бошида Англиянинг улкан сув кемаси ҳалокатга учрайди, океан қаърига чўкиб кетади. Ана шу аср фожиаси мавзуида бир неча фильмлар ишланади. Шундан 1953 йилда ишланган фильм «Энг яхши сценарий учун» «Оскар» мукофотини олган эди. Мана, аср охирига келиб, аср бошида юз берган ҳалокат, ўзининг бадиий талқини ижодкорларига ўн битта «Оскар» келтирди.

Балки бир кун келиб бизнинг ўзбек кино усталаримиз ҳам «Оскар» мукофотларига сазовор бўлар.

Зеро, яхши ният — ярим, давлат дейдилар.

Маъсума АҲМЕДОВА.

Абдисалом оға дўмбира косасига мўлжалланган ўлага қачов урар экан, хаёл олиб қочди. Кулоқларига ўрнашиб қолган оҳангни тинглаётгандек кўзларини юмганча, тин олди. Бу қадар таниш оҳанг, томирларинг ёзилади. Оҳ, шунча йиллар ўтса-да, бу мудом тарк этмайди, юрак-юраклардан силқиб чиқади.

«АЛПОМИШ» ДОСТОНИНИНГ 1000 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МАРДЛИК УЙҒОНАДИ ДЎМБИРАЛАРДА

Ўшанда Абдисалом етти-саккиз ёшларда эди. Оталари Қурбонмурод ака дўмбира ясарди. Опаси, укаси Шомамат билан оталари ясаётган мусиқа асбоби, қолаверса, ўша дўмбира тайёр бўлгандан сўнг ижро қилинадиган достоннинг ишқибози эдилар. Уйларига бахшилар йиғилишарди, достонлар ўша дўмбираларда синовдан ўтарди. Айтишувлар тунларга уланиб кетарди. Кўпинча Абдисалом билан Шомамат иккаласи бахшиларнинг, дўмбира устаси — оталарининг тиззаларига бош қўйиб ухлаб қоларди. Ҳатто тушларида достондаги воқеаларни кўрардилар, қулоқларига ўша қадимий муғом бир умр ўрнашиб қолганди. Айниқса, оталари Қурбонмурод созчининг сеҳрли овозини эслаганда вужуди титраб кетади. Э-ҳе, армонлари кўп бўлди. Хўрланган вақтларида мудом ўша ярим аср узоқда қолган муғом, сеҳрли оҳанг яшаш учун курашга чорлади. Отаси айтган «Алпомиш»нинг термалари ҳамон ёдида. Ҳар сафар дўмбира ясаб тугатган вақтда отасидан хотира бўлиб қолган оҳангларни ёд этиб, кўзларини юмганча хиргойи қилади. Айниқса, отаси қалмоқлар Ойбарчинни олмоқчи бўлиб устига от сурган жойларни куйлаганда кўзларидан шашқатор ёш оқарди. Ўша исён, Ойбарчиндек аймоқдошини қалбан ҳимоя қиларди, вужудида жасорат, мардлик уйғонарди, беихтиёр дўмбирани қўлга олганини, отасидек чорлов билан куйлашни ихтиёр қиларди:

Боради отлари ўйнаб,
Бир нечаси чечан сўйлаб,
Менга тегарми, деб ўйлаб,
Тулпорин устидан бўйлаб,
Боради Барчинга қараб,
Узангига оёқ тираб...

Шу жойини куйлаганда отасининг бўйин томирлари бўртиб чиқарди, танғизиб, қизариб кетарди. Гўё ўз қизи устига қалмоқлар бостириб келаётгандек изтироб чекарди. Бу руҳни Абдисалом ҳис этиб турарди. Достонда Алпомиш Ойбарчиндан хабар топиб, қалмоқлар устига юриш қилган жойини куйлаганда бутун вужудидан фахр, ифтихор сезилиб турарди. Гўё ўша жангда қатнашаётган «жангчи»дек ўзини тиклаб оларди, кўзларидан ўт чақнарди:

Кесилди душманнинг боши,
Сел бўлди қалмоқ кўз ёши.
Майдон ўликка тўлиб қолди,
Шулдир Ҳакимбекнинг иши...

Абдисалом оға қанчалар эсламасин отасининг сўзлари, достоннинг давоми ёдига тушмай, хаёл суриб қолди. Ёш экан-да, отасини урушга жўнатаётганда ҳамма йиғлаган, бироқ ҳали гўдак эканми, ортидан эргашиб чопмагани, отасининг иссиқ бағрига бошини қўймагани, ҳидларига тўймагани алам қилади. Етимликнинг бор азобларини бошдан кечирди. Онаси кечалари пахта чигитлаб, урчуқ йигириб, так-так туйиб илми-тақал билан уларни ўқитди, уйли-жойли қилди. Яна алам қилгани шундаки, отасидан қолган касб унутилди. Рўзғор учун бор асбоблар сотилди, дўмбиралар эгасини топиб кетди. Бироқ Абдисалом оғанинг қулоқларидаги муғом уни тарк этмади. Мактабларда ишлади, 1970 йилдан ДАН ходими бўлди, Ғузор туманида, вилоятда бу соҳада обрў орттирди, яхши яшади. Аммо отаси тушларида безовта қилиб турди. Тунги сафарлар вақтида, ёлғиз юрган кезларида отасининг нафасини туярди, қулоқлари тагида «Алпомиш»дан айтарди:

Ошиқ фаҳми оқшом кеча,
Ҳолин билмайди бир неча.
Қонга тўлди ҳар бир кўча,
Бек Алпомишнинг зарбидан...
Қалмоқ кўпдир, тоб беролмас,
Бунга рўбарў келолмас,
Қўлида бор кескир олмос,
Сермаса ҳеч жон қутилмас...

Отасини йўқотгани армон, касбини унутгани армон!.. Абдисалом оға нафақа ёшига етди, жамоаси у кишини иззат-ҳурмат билан миниб юрган машинасини ўзига совға қилиб, фахрийликка узатди. Бекорчилик кунлари яна уни армонлар гирдобига олди. Эллик йилки дўмбира дастасини ушламаган одам, излана бошлади. Буни қарангки, вилоятда бирон одам дўмбира ясаш билан шуғулланмас экан. Саккиз ёшлик хотиралар яна жонланди. Тушларида отаси Қурбонмурод бахши қўлларига асбоблар тутқазди. Илҳомланган Абдисалом оға аввал яширинча дўмбиралар ясай бошлади. Ё қудратингдан, дўмбирани бинойидек чертарди.

— Дастлаб, — дейдилар Абдисалом оға, — дўмбира ясашга кўп қийналдим. Ўшандай кезларда тушларимда отам раҳматлик қўлларимдан ушлаб ўргатдилар, руҳан мадад бердилар. 1991 йилдан буён дўмбира ясаш билан шуғулланаман. Хотирамда қолган термаларни хиргойи қиламан:

Бойсун—Қўнғирот дейди
ўсган элимни,
Рақибларим эшит айтган
тилимни,
Соларман бошингга
қаттиқ зулмни,
Майдонга туш, сўрамай
манзилимни...

Ёшликдан эшитган ҳар бир сўз хотираларга тошга ўйилган каби муҳрланар экан, отаси айтган достонлар, термалар йиллар давомида жонланди. Ҳозиргача 50 дан ортиқ дўмбира ясаб, мухлисларига тақдим этган бўлса, ҳар сафар отасининг нафасини туйгандек, руҳлари у кишини қўллаётгандек ҳис этади.

— Ҳар нарса қонда бўлса уни йўқотиб бўлмас экан,- дейди Абдисалом оғанинг укаси Шомамат Қурбонмуродов. — Отам урушга жўнаганларида мен жуда ёш эдим. Бироқ айрим кунлари даб-дурустдан қўлимга дўмбира олиб, Алпомишдан айтиб, хумордан чиққим келади. Акамга отамга суянгандек суянаман, у киши ясаган дўмбираларни қўлимга олиб, билганимча чертаман. Бироз бўлса-да, хуморим ёзилгандек бўлади, таскин топаман.

— Тўғриси, миллий қадриятларимиздан айро тушган йилларда кўп созларни чалиб кўрдим, аммо дўмбирачалик вужудингга ором бермайди, — дейди Абдисалом ака. — Мана ҳозирги кунда вилоятимизнинг кўплаб бахшилари менинг дўмбирам билан куйлаяптилар, танловларда қатнашяптилар. Тўроб Кўчимов, Пўлат Эшмуродов, Кенжа Суюнов, Шомурод бахшилар мен ясаган дўмбираларда «Алпомиш»дан куйласалар, армонларим тўкилади, отам олдидаги қарзни бироз бўлса-да, адо этган бўламан. «Алпомиш»нинг 1000 йиллигига бағишлаб юбилей дўмбираларини ясаяпман.

Ўтган йили машҳур оқин Қодир бахши Раҳим ўғлининг 60 йиллигига бағишланган хотира кунларида вилоят бахши-шоирларининг беллашуви бўлиб ўтганди. Ўшанда Абдисалом оғанинг дўмбираси биринчи ўринни эгаллади. «Алпомиш»лар ва отангиз руҳи ёр бўлсин, уста оға.

Шарофат АШУРОВА.

Янги китоблар

«Маънавият» нашриёти фаолият бошлаганига кўп бўлгани йўқ. Ўтган вақт мобайнида мазкур нашриётда чоп этилган турли китоблар бугун кўпчиликнинг маънавий ҳамроҳига айланди. Яқинда нашриёт яна бир туркум китобларни ўқувчилар ҳукмига ҳавола қилди.

«МАЪНАВИЯТ» ТУҲФАЛАРИ

Таниқли адабиётшунос олим, профессор Шариф Юсуповнинг ушбу нашриётда босмадан чиққан китоби «Санъат ва ҳайрат» деб номланган. Китобдан ўзбек мумтоз адабиёти ва санъатининг намояндалари ҳаёти, ижоди хусусидаги ёркин тадқиқотлар, мароқ билан ўқиладиган хотиралар ўрин олган. Айниқса, Фурқат, Комил Хоразмий, Аброр Ҳидоятов ҳақидаги янги маълумотлар китоб қимматини янада оширган.

Алишер Навоий ижодининг зукко тадқиқотчиси, истеъдодли олим Султонмурод Олимнинг «Луқмайи ҳалол» китобида буюк бобомиз ижодининг миллий-маънавий жиҳатлари, ибратли руҳий дунёси ўзига хос усул ва йўналишда қаламга олинган. Муаллиф китобхонни мураккаб илмий масалалар гирдобига тортмасдан, қизиқарли навоийшунослик гурунгига чорлайди.

Ўрта ва Яқин Шарқ халқларининг ўрта аср тарихидаги ягона муаррих аёл — Гулбаданбегимнинг «Ҳумоюннома» асари ҳам қайта нашрдан чиқди. Гулбаданбегимнинг отаси шавкатли Бобур Мирзо, акаси Ҳумоюн Мирзо ва Акбаршоҳ ҳукмронлик қилган даврларнинг энг муҳим воқеаларини қаламга олган ушбу асари Ҳиндистон, Афғонистон, Хуросон, жумладан Мовароуннаҳрнинг XYI асрдаги ҳаёти ҳақида тасаввур уйғотади. Шу боис, ушбу қимматли асар 1996 йил ЮНЕСКОнинг махсус қарори билан француз тилида ҳам нашр қилинганлиги барчамизнинг дилимизда фахр туйғусини уйғотиши тайин.

Адабиётшунос-олим Муртазо Қаршибой номи бугун кўпчиликка маълум. Унинг «Талотўпдан уйғунлик сари» деб номланган китобида фалсафий-публицистик мақолалари жамланган. Муаллиф Алишер Навоий, Абдулла Қодирий, Абдулла Орипов, Мурод Муҳаммад Дўст сингари ижодкорлар асарлари мисолида инсон маънавий оламининг мангу муаммоларига мурожаат қилади. Барча замону маконлар ичра ўзликни топиш ва англаш одам боласи учун энг қийин кечадиган жараён эканлиги китобнинг умумий мазмунидан теран ўрин олган.

Нашриёт ёқут халқ эртакларини алоҳида тўплам сифатида ўзбек тилида илк бор чоп этди. Китоб «Бекинмачоқ» деб номланган. Туркий тилда сўзлашувчи ушбу халқнинг маънавий дунёсини унинг эртаклари орқали ҳис қиламиз. Энг қадимий ва асотирий тушунчаларга бой мазкур эртаклар болаларимизнинг севимли китобларидан бири бўлиб қолади, деган умиддамиз.

Қ. ҲАСАНОВ.

ТЕННИС

МУКОФОТГА — "ТИКО"

Май ойининг бошларида, Ғалаба байрами арафасида Наманганда ўтган йилдаги каби "Наманган ҳақиқати"— "Наманганская правда" газеталарининг соврини учун яна теннис мусобақаси бошланади.

Мусобақа ташкилотчилари — вилоят газеталарининг таҳририятлари қарорига биноан, турнир халқаро мусобақа деб эълон қилинди. Унда иштирок этиш учун Марказий Осиёдаги барча давлатлардан теннисчилар таклиф қилинмоқда. Мусобақада ёши 35 дан ошган ҳаваскор теннисчилар иштирок этади.

Ғолибларни катта совринлар кутмоқда. Асосий соврин эса — "Тико" автомобилидир.

ОТА-БОЛА ҒОЛИБ

Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазирлигининг корхона ва ташкилотлари ишчи-ходимларининг оилавий жуфтликлари ўртасида «Оила йили»га бағишланган теннис турнири бўлиб ўтди. 18 та жуфтлик қатнашган ушбу турнирда «Ўзбекэнергоқурилиш» трестидан ота-бола Икромовлар ғалаба қозонди.

(ЎзА).

ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН АКЦИОНЕРЛИК-ТИЖОРАТ

«ПАХТА-БАНК» нинг

ТОШКЕНТ ШАҲАР БЕКТЕМИР БЎЛИМИ

Оила йили деб, эълон қилинган 1998 йилда, аҳолига моддий жиҳатдан кўмаклашиш мақсадида омонатларнинг янги турларини тавсия этади.

1998 йил март ойидан бошлаб аҳоли омонатларининг қуйидаги муддатли турларини жорий этди:

Бошланғич миқдори камида 2000 сўм бўлган «Оқ олтин» омонат тури. Муддати — 6 ой. Йиллик тўлов миқдори — 30 фоиз. Омонат қўйилган куни ва кейинги ҳар ойда 2,5 фоиздан тўлаб борилади.

— Бошланғич миқдори камида 1000 сўм бўлган «Пахтакор» омонат тури. Муддати — 3 ой. Йиллик тўлов миқдори — 25 фоиз.

«Пахта-банк» бўлимларида амалда бўлган омонат турларига 1998 йил 5 мартдан бошлаб қуйидаги миқдорда фоиз ставкалари белгиланди:

— талаб қилиб олингунча муддатга, йиллик тўлов миқдори — 10фоиз;

— 6 ой муддатга, йиллик тўлов миқдори-30 фоиз, бошланғич омонат миқдори камида 1000 сўм;

— 12 ой муддатга, йиллик тўлов миқдори — 36 фоиз, бошланғич омонат миқдори камида 2000 сўм;

— 1 йилдан 3 йилгача муддатга, йиллик тўлов миқдори — 40 фоиз;

— 3 йилдан 5 йилгача муддатга, йиллик тўлов миқдори — 45 фоиз.

1998 йилнинг 5 мартига қадар қабул қилинган омонатлар учун фоизлар омонатчилар билан тузилган шартнома муддати тугагунча аввал белгиланган ставкалар бўйича тўланади. Ушбу хизмат турларидан фойдаланиш учун Тошкент шаҳар Бектемир тумани, Ҳ. Бойқаро кўчаси, 4а-уй, «Пахта-банк» Бектемир бўлимига мурожаат этинг!

Телефонлар: 90-34-61, 195-02-24, 90-31-97.

УН, ШАКАР, ЦЕМЕНТ ВА БОШҚА МАҲСУЛОТЛАР УЧУН

Янги универсал

ПОЛИПРОПИЛЕН ҚОПЛАР

сотилади.

√ Туркиядаги ишлаб чиқарувчи фабрикалардан тўғридан-тўғри келтирилган.
√ Ички целлофан қопламали ҳамда қопламасиз.

DM FIRMA DEMIR

Манзил: 700083, Тошкент ш., Бухоро кўч., 26.
Тел.: 133-06-00, 133-81-48, 132-13-08, 56-12-98, 41-87-73 Факс: 40-65-37

518

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР 136-09-25

ТАШКИЛОТ

Тошкент шаҳридаги омборхонадан юк автомобиллари ва қишлоқ хўжалик техникаси учун **ПОДШИПНИКЛАР**, Украинада ишлаб чиқарилган пўлат тросс, 6 СТ—60 аккумуляторлари ва қурилиш материалларини **ТАКЛИФ ЭТАДИ.**

Манзил: Тошкент ш., Навоий к., 7.
Тел.: 41-03-71, 41-15-71, 41-07-71.
Факс: 41-32-21.

569

Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги жамоаси вазирликнинг кекса ходими

Комилжон МАМАДАЛИЕВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академияси раҳбарияти иқтисодий фанлар кафедраси профессори, иқтисод фанлари доктори Сайфутдин Зайнутдиновга онаси

Нарзи опа МУҲИТДИНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети ректорати, жамоат ташкилотлари ва «Иқтисодий тарих» кафедраси жамоаси доцент Х. Халилова онаси

Улжон САНАЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 011138, 42797 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди.

© МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Тошев.
Навбатчи — М. Алимов.
Мусаҳҳиҳ — Ф. Усмонов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 21.50 1 2 3 4 5 6